

Ludovico V. Geymonat

Crtež iz trinaestoga stoljeća - skica za slikarski program Apokalipse

U tekstu se raspravlja o crtežu na velikom komadu pergamenta (395x585 mm), koji se čuva u glavnoj benediktinskoj opatiji Svetoga Petra u Salzburgu. Crtež sadrži više od trideset prikaza iz Knjige Otkrivenja, smještenih unutar kompleksnoga geometrijskog dijagrama, sastavljenog od velikog centralnog kruga, četiri simetrično postavljena polukruga te nekoliko pravokutnika na vanjskim rubovima. U prikaz je ubačen tekst i natpisi, koje nalazimo i na kartušama uz likove. Razmještaj scena u koncentričnu shemu te različito poravnavanje na svakoj strani pergamenta ukazuju na nastanak ovoga crteža kao skice za dekorativni program trodimenzionalnog prostora. Geometrijski okvir, prikazan centralnim krugom i lateralnim polukrugovima, predstavlja, zapravo, kupolu i četiri potporna luka središnje kapele kvadratnoga tlocrta. Ovu interpretaciju podupire usporedba sa zapadnom galerijom katedrale u Gurku u Austriji te neki crteži koji se povezuju uz monumentalne ikonografske programe 13. stoljeća. Na pergamentu je prikazan razmještaj monumentalnog programa, koji treba naslikati na zidovima i kupoli kapele. Ovaj crtež Apokalipse stvoren je u skriptoriju knjižnice i predstavlja prijelaznu fazu između manuskripta, kao izvora, i zidova religijskog prostora dostupnog široj publici. Crtež pruža izniman dokaz o načinu na koji su naručitelji i slikari shvaćali ikonografiju monumentalnog programa te o udjelu prostora i arhitekture u njegovu nastajanju. Ovaj rad nudi prvu evaluaciju vizualnog materijala i postavlja neka pitanja ključna u istraživanju ovoga crteža.